N^ER 95. z Warszawy R. 1795.
d. 1. Grudnia we Wtorek.

KORRESPONDENT
WARSZAWSKI y ZAGRANICZNY.

z Grodna.

UNIWERSAŁ
O spisaniu ludności w Prowincyach W. X. Litew: do Rządu Rossyiskiego należących.

Wiadomo każdemu dobrze myślącemu, iako niesprzeczna prawda, że dla powszechnego rzeczy urządzenia i wprowadzenia porządku, nieodbicie potrzebna iest dostateczna wiadomość o wielości Narodu, z którey iako ze źrzodła ogulney pomyślności wszystkie istotne dla obywateli wypływaią pożytki, i iak wiele potrzebną ona iest dla rządu troskliwego o dobro Narodu, a częstokroć obowiązanego stosownie do ilości mieszkańcow wymierzać sposoby do wygody ich ściągaiące się. Nie ma więc potrzeby wyszczegulniać wynikaiących ztąd pożytkow. Należy tylko przedsiewziąć usiłowanie, ażeby sposobem naykrótszym, dla obywateli nieuciążliwym, i zupełnie zadość czyniącym potrzebom, zebrać te wiadomości w porządku dobrym, i z należnym pośpiechem.

Wieloletne doświadczenia dość powinny przekonać Obywatelow Litewskich, że czynione dotąd, o ludności wywiadywania, albo niezgadzały się z istotnym ich użycia zamiarem, albo nie były dokładnemi, albo też niezawierały w sobie potrzebney akkuratności i doskonałości. Gdy zaś załatwienie tego rodzaiu potrzeby należy rozumieć interessem powszechnym, i dla doyścia do pożądanego celu, użyć sposobow nayłatwieyszych i naymniey zatrudniaiących, niebacząc czasem na praktykowane zwyczaie, z istotą rzeczy bynay-

mniey niezgodne. Przeto postanawia się o tym następnie.

Po pierwsze. Dla lepszego i łatwieyszego zebrania wiadomości o ogólney liczbie Narodu mieszkaiącego na ziemiach, głównemu moiemu zwierzchnictwu powierzonych, i obremby Litewskie składaiących, dla uniknienia oraz zbytniego przeciągu czasu, Sędziowie Ziemscy i Grodzcy we wszystkich Powiatach w ogłoszeniuननieyszego Uniwersału (iak to iuż wiadomym będzie całey Litwie) w dniu iednym, to iest dnia 14. miesiąca 8bra do Miast Powiatowych zebrawszy się, wspólną radą i namysłem w obecności Powiatowego Naczelnika, wyznaczą do każdey Parafii w swoim Powiecie, iednego Deputata z rodowitey Szlachty w tey Parafii mieszkaiącego, albo też z pobliższych do niey z tegoż Powiatu; którego to Deputata obowiązkiem będzie, w przeciągu Lustracyi dokładać usiłowania do prawdziwego i dokładnego sporządzenia, i od Obywateli zebrania lustracyinych podań, iak o tym będzie powiedziano niżey.

Powtóre. Sędziowie Ziemscy i Grodzcy, z któremi i Pisarze tych Sądow w wyznaczaniu do Parafiow Deputatow wspólnie głos maią, w przypadku rozdzielenia się zdań ich na równe części, przychylić się powinni do tey, na którą oświadczy swe zdanie Powiatowy Naczelnik. Wszakże przy takowym wyznaczaniu obowiązani są zachować się w nieinteressowaney bezstronności, i ani z nieprzyiaźni, z zawiści, lub też dla podłey zemsty nieobierać takiego, którego urzędowi ta posługa stałby się miała uciążliwą. Równie też unikać naznaczenia, i takiego Obywatela, *favore* którego sądziliby przez to uczynić zysk iaki, lub dać mu zręczność uciemiężania powszechności. Takowa posługa niech się powierzy szczegulnie osobom dobrze myślącym, cnotliwym i spokoynym, ażeby ci za dopełnie-

nie oney, pozyskali sławę i wdzięczność od powszechności i od samegoż rządu, który zachowuie sobie w przeciągu Lustracyi pomnożyć czułość, aby Naród niedoświadczył naymnieyszego ciężaru i narzutow, które iak naybaczniey zewsząd przeciętemi będą, a wszelka skłonność przyimowania darow i offerencyi bez naysurowszego ukarania puszczoną nie będzie. Przytym też Sędziowie Ziemscy i Grodzcy, niemaią naznaczać na urząd Deputatow żadnego z tych, którzy pod czas ostatniego Rokoszu znaydowali się w iakichkolwiek obowiązkach, i dla tego przy wyznaczeniu do każdey Parafii Deputata, winni są donieść Powiatowemu Naczelnikowi, iako naznaczaiący się, nie był używany do żadnych urzędow pod czas rządu Rewolucyinego. Powiatowy zaś Naczelnik po wyznaczeniu w iego Powiecie do wszystkich Parafiow Deputatow, obowiązany będzie przysłać do Naywyższego Litewskiego Rządu Listę z dokładnym wyrażeniem, kto i do iakiey Parafii iest naznaczony.

Potrzecie. Skoro ten Uniwersał pierwszy raz dnia 14. tego miesiąca przeczytany zostanie w Kościołach, i ogłoszony będzie po Miastach, natychmiast w Kościołach i Cerkwiach Parochowie, a w Miastach Horodniczowie, lub ich pełniący obowiązki, powinni d łożyć starania, aby od pierwszych do każdey wsi, a od drugich mieyskich Magistratow, żydowskich Kahałow, i gdzie są, do Juryzdyk stosownie do obszerności osad i wielości ludu rozesłane były po iednym, dwa, czyli też po trzy exemplarze form przyłączaiących się, to iest: 1*mo.* Dla okolic Szlacheckich. 2*do.* Dla wsiow obywatelskich dóbr po-Jezuickich Obywatelom w possessy oddanych, i dla Szlachty lub wolnych ludzi, którzy siedzą na ziemiach obywatelskich. 3*tio.* Dla dóbr Starościńskich. 4*to.* Dla miasteczek Starościńskich. 5*to.* Dla dóbr Ekonomicznych i dalszych Skar-

bowych. *6to.* Dla dóbr Duchownych wszelkiego rodzaiu. *7mo.* Dla Zydow, Karaimow i Cyganow, ieśli oni gdzie przemieszkiwaią. *8vo.* Dla zawodow i fabryk, ieżeli takowe w iakichkolwiek osadach nayduią się. *9no.* Dla Powiatowych miast, gdzie iest osiadła Szlachta, Mieszczanie i Cechy, ci wszyscy podług dołączaiącey się pod tym Numerem formy, maią udzielnie podać o sobie do Magistratu opisanie. *10mo.* Dla Narodu Tatarskiego w obrembach Litewskich osiadłego. *11mo.* Dla Duchowieństwa oboiey płci, w Klasztorach mieszkaiącego, i przy różnych Kościołach w Parafiach nayduiącego się; ażeby tym sposobem wszyscy, i każda Klassa ludu maiąc dla siebie szczegulny opisania sposób, tym łatwiey mogli Rządowi złożyć żądane o nich uwiadomienie.

Poczwarte. Lecz iako nie każdy mieszkaniec znaiomość pisma posiada, i nie każdy uczący się pisma łatwo poymować może rzeczy w prostym i w prawdziwym ich brzmieniu, przeto końcem oddalenia wszelkiey niewyrozumiałości, względem celu wiernego i dostatecznego wszystkich kondycyi ludzi policzenia, Ichmć Dziedzice, Starostowie, Dzierżawcy, i wszyscy bez excepcyi wszelkich nieruchomych własności Possessorowie, sami nieodbicie powinni przyiąć uczestnictwo w sporządzeniu, według form nadmienionych, podań lustracyinych, i one podpisać. Pod niebytność zaś ich dozwala się to uczynić ich Kommissarzom, Ekonomom, lub zawiadowcom, i podobnym sposobem we wszystkich dalszych osadach i miasteczkach: naprzykład w Skarbowych Ekonomowie, lub Kommissarze, a w innych Wóyci, lub też innego nazwania starsi, takoż zwierzchnicy Cechowi, lub mieyscy Magistratowi Burmistrze, i starsi Kahalni o żydach, maią sporządzać, i odpowiadać za wierność podań lustracyinych. W okolicach

zaś Szlacheckich; gdzie sporządzenie udzielney od każdego Szlachcica lustracyi wiele na próżno zaymowałoby czasu i pracy, rozkazuie się wybranemu do Parafii Deputatowi, do każdey okolicy w iego Parafii nayduiącey się, naznaczyć iednego z mieszkaiących w niey Szlachcica, który obowiązany będzie wedle formy dla okolic udzielnie zrobioney, sporządzić i podać skazkę, czyli wyszczegulnienie ludności całey osady, a któremu ta okolica Szlachecka powinna dać wszystkie potrzebne wiadomości bez naymnieyszego w tym sprzeciwieństwa; albowiem za takowe sprzeciwienie się, każdy okoliczny Szlachcic wzięty będzie pod areszt, i oddany pod sąd, iako przestępca rozkazu naywyższey władzy.

Popiąte. Od dnia 14. do 21 8bra daje się czas na kilkokrotne przeczytanie Uniwersału tego, i parafialnym Deputatom, na wyznaczenie w okolicach ze Szlachty wyborców, a zaś od 21. 8bra do 15. 9bra we wszystkich bez wyłączenia wsiach, miastach i miasteczkach należy sporządzić rzeczone podania, czyli skazki, i napisawszy po dwa exemplarze na dzień 22. tegoż miesiąca 9bra podać parafialnym Deputatom, którzy na ów czas niewymawiaiąc się żadnemi interessami i potrzebami, naydować się powinni nie przerwanie w swoich parafiach; każdy bowiem taki, który w tym ogulnie przynoszącym pożytek interessie, okaże zwłokę i niedbałość, za nie dobrze myslącego rozumiany będzie, i ściągnie na siebie wypływaiące ztąd skutki.

Poszoste. Rzeczeni Deputaci zebrawszy w swoich Parafiach skazki, czyli podania, i skonfrontowawszy one z formami, gdy się okażą zgodnemi, na ów czas podawcom maią wydawać rewersa, i z tych szczegulnych podań uformuią tabellę podług formy, pod Literą A. przyłączaiącey się. Jeżeli zaś nadspodziewanie okażą się niektóre z rzeczonych podań niedostateczne.

mi, nie regularnemi, i nie podług rozesłanych form napisanemi, takowe Deputaci zwracać powinni podawcom, informuiąc iakim sposobem one poprawić, należycie sporządzić i napisać; i dla tego podawcami powinni być ci sami, którzy się do skazek podpisali, a od Dziedziców i dalszych possessorow, ich Kommissarze, Ekonomowie, lub Plenipotenci ludzi znaiomość pisma posiadaiący. Na sporządzenie Parafialnych Tabellow, i wprzypadku niezgodności skazek, na poprawienie owych, i zgodzenie z formami daie się czasu od dnia 22. 9bra do dnia 15. Xbra z tym ostrzeżeniem, ażeby na dniu 1. Januarii Roku następuiącego 1796. wszyscy Parafialni Deputaci z zrobionemi przez nich, iak się wyżey powiedziło Tabellami, do miasta Powiatowego zebrawszy się, wspólnym staraniem i pracą skonfrontowali szczegulne podania, czyli skazki z pomienionemi Tabellami, generalną całego Powiatu podług formy pod Literą B. przyłączaiącey sporządzili Tabellę, i oną wespół z Parafialnemi Tabellami i oryginalnemi podaniami za wspólnym podpisem rąk swoich do Powiatowego Naczelnika oddali, a to dla przesłania tego wszystkiego na dzien 1. Lutego Roku 1796. do Departamentu skarbowego Rządu Naywyższego Litewskiego.

Po siodme. A żeby to tak pożyteczne dzieło łatwiey i z pożądanym pośpiechem dokonane być mogło, w czasie zebrania się Deputatow do Powiatowego Miasta, konfrontowania podań z formami Parafialnemi, i Powiatowemi Tabellami, Sąd Ziemski lub Grodzki, który w ten czas mieć będzie swoią kadencyą, w poobiednich czasach winien będzie przykładać się do tego, i z swoiemi Kancellarzystami w napisaniu Tabelli czynić pomocnictwo; dla czego Powiatową Tabellę Sędziowie tego Sądu własnemi rękoma podpisac obowiązani będą, a na papier, atrament,

i dalszy Kancellaryi rozchod, wydano będzie od powiatowego Exaktora w każdym Powiecie po Zł: Pol: 200. a dla Powiatu Brzeskiego iako od innych obſzernieyszego Zł: 400.

Po oſme. Chociaż cnotliwemu i dobrze myślącemu Obywatelowi przypominać nie ma potrzeby, że nie należy nic zataić, co iest potrzebnym do wiadomości Rządu względem żądanych podań ludności, iednak że się znayduią częstokroć ludzie nierostropni i lekkomyślni, którzy o naychwalebnieyszych zamiarach Rządu złośliwe i opaczne czynią wyobrażenia; podaie się więc do wiadomości, iż z takiemi, którzy zostaną przekonani o utaienie liczby dymow i ludzi, postąpiono będzie ſposobem nayſurowszym, a mianowicie, ieżeli to uczyni sam Dziedzic lub Poſsessor, tedy takowy nie tylko wyzuty zostanie ze wszelkich urzędow i dostoieństw, lecz nadto wyrzucony będzie z klassy ludzi dystyngwowanych, a nie zapisane lub zataione duſze, wzięte będą w skarbowe zawiadywanie, od których aż do nowey lustracyi płacić będzie prawem ustanowione podatki. Jeżeli zaś Kommissarz, Ekonom, wyborca, lub inny iaki podawca skazki ludności, bez wiedzy Dziedzica utai, lub nie wszystko zapisze, z takim iako z nieposłusznym prawney władzy i iey rozkazom, postąpiono będzie według nayściśleyszey ſurowości. Równemu ukaraniu podpadną i wszyscy inni podawcy skazek ze wszelkich dalszych nieruchomych Dóbr, których rodzaie w formach przyłączonych nayduią się.

Przy takim rozporządzeniu względem zrobienia Lustracyi, ſpodziewać się można, że się ona uskuteczni, z pośpiechem żądanym bez próżnego i niepotrzebnego naznaczenia udzielnych Lustratorów, i bez uciemiężenia Narodu, i ieżeli ku ſzczegulney wiadomości wszystkich w ogule mieszkańców brakować co będzie, to chyba tyl-

ko urodzenia i familii Szlacheckich, a o tym lubo wzmiankowano iest w lustracyach pierwszych, które się sporządzały całego ogulnie Narodu, Rząd iednak ninieyszy zwykły rozróżniać Rodowitą Szlachtę od innych Stanow Narodu, i w dzisieyszym zdarzeniu oddzielne stanowi śrzodki do zebrania o niey potrzebnych wiadomości, któreby były dostatecznemi, z iedney strony dla zadość uczynienia żądaniu Rządowemu, chcącemu wiedzieć w szczegułach o urodzeniu Szlacheckim, z drugiey strony dla zachowania ich prerogatyw, czyli pierwszeństwa do publicznych urzędów, i obowiązków.

Na skutek więc tego wszystkiego Stany Rodowitey Litewskiey Szlachty, według udzielnie dołączaiącey się pod Literą C. schemy, winni są sporządzić, i na dzień 15. 9bra teraźnieyszego Roku podać wyrażone w niey opisania Marszałkowi Powiatowemu, względnie mieysca, gdzie który z Szlachty przemieszkiwa. Rzeczony Marszałek ze wszystkich podań Familiow Szlacheckich w iego Powiecie mieszkaiących, lub też własności nieruchome posiadaiących, winien będzie sporządzić według porządku alfabetycznego dwie Tabelli, iedną o Familiach Szlacheckich, a drugą o nazwaniach pomienionych własności, podług dołączaiącey się formy pod Literą D. i takowe Tabelle wraz z podaniami Szlacheckiemi o ich familiach przysłać do mnie bez żadney wymówki na dzień 1. Febr: Roku 1796. Jeżeli zaś w którym Powiecie Marszałka nie ma, zaskuteczni to Powiatowy Podkomorzy.

Nakoniec zostaie ieszcze do ostrzeżenia, że wzmiankowane w tym Uniwersale daty, rozumieć się maią według starego Greckiego Kalendarza, i ponowić upewnienie, że ci wszyscy, którzy w dopełnieniu ninieyszego przepisu ukażą chęć dobrą, skuteczne przykładanie się, uprzeymość i nieinteressowaną bezstronność, za odby-

cie tym sposobem włożoney na nich powinności, znaydą dla siebie przyzwoity od Rządu szacunek i wdzięczność, iako przeciwnie okazuiący się niedbałemi i nieochoczemi, miani za niegodnych tytułu dobrego Obywatela, nakarmieni sromotą i hańbą, pozbawieni zostaną we wszelkich publicznych interessach kredytu, i dobrey wiary. W Grodnie 8bra 1795. Roku.

(L. S.) *Xże Mikołay REPNIN.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

ANGLIA.

Z Londynu d. 6. Listopada. Hrabia *Mansfield* Prezydent tayney rady następną nową Proklamacyą Krolewską tyczącą się zgromadzenia i dalszego postępowania Ludu w *Copenhagenhaus* proponował wyższey izbie, i onę czytał.

JERZY KROL &c. Gdy nam iest przełożono, że nie dawno przed otwarciem teraźnieyszych sessyi Parlamentowych za pomocą różnych znakow i biletow znaczne mnóstwo Osob zgromadziło się w polu blisko tuteyszey Stolicy, i że mówione były różne buntownicze głosy do Ludu zebranego, a nawet przystąpiono do wzbudzenia zelotypii i nieukontentowania, oraz zakłocenia publiczney spokoyności i bespieczeństwa wiernych naszych poddanych, gdy także daley nam przełożono, iż nie dawno wiele burzliwych pism rozrzucono, przez co źle myślący ludzie do takich są zamachow podżegani, które zagrażaią niebespieczeństwem Osobie naszey Królewskiey, i gdy z takowego postępowania w dniu pierwszym otwarcia Parlamentu tumult i gwałtowność, oraz nayszkaradnieysze excessa z naruszeniem publicznego pokoiu, a uwłoczeniem Osobie naszey

Królewskiey aż do zatamowania nam drogi do Parlamentu aktualnie nastąpiły, a gdy umysły naszych wiernych poddanych mocno są zalęknione owemi pogłoskami, że i w dalszy czas takowe buntownicze i nieprawne zgromadzenia od związkowych są utrzymywane, i że takowe czynności równie iak i wprzody powtórzone być maią: Tedy My za radą naszey tayney Rady potrzebną być rzeczą osądziliśmy wszystkim Sędziom pokoiu, Sheriffom, Mairom, Officyalistom, strażom, i wszystkim naſzym wiernym poddanym po całym naszym Królestwie rozkazać, aby z naywiększą pilnością zapobiegali wſzelkim buntowniczym i nieprawnym zgromadzeniom. Rozkazuiemy także nayosobliwiey wszystkim miłym poddanym, którzy maią przyczynę do podeyrzenia, iż te zgromadzenia w iakieykolwiek części Królestwa naszego utrzymywane są, aby we wszelkich Dystryktach w którychby się gromadziły, nayprędszą dawały o tym wiadomość Oſobom Magistratowym, i ieśliby takowe związki mimo to aktualnie utrzymywane były, aby na żądanie Magistratu Cywilnego maiący buntownicze mowy, i wszyſcy inni ſpólnicy natychmiast byli imani dla postąpienia z niemi według prawa. Także oſądziliśmy za rzecz potrzebną wſzystkim Osobom Sądowym i wiernym poddanym rozkazać, iakoż rozkazuiemy zarazem, aby wszelka dawana była pomoc do pociągnienia ku ſprawiedliwey karze, równie te Osoby, ktore buntownicze i zdradzieckie pisma rozrzucaią. Dan w Pałacu *St James* 4go Listopada 1795. Panowania naſzego 36.

We Srzodę bardzo liczne było zgromadzenie u Dworu dla powinszowania ſzczęścia Królowi, że się uchronił od szkodliwego napadnienia Pospolstwa.

Tegoż dnia Poseł Cesarski podał Królowi Jmci pismo Generała *Würmsera*, w którym dono-

si o bitwie przy Renie, i Reyteradzie Francuzow. Hrabia *Stanhope* maiąc nieupudrowaną głowę, i ordynaryine ſuknie, podał Królowi ſuplikę od mieszkańców *Scheffield* z prożbą o pokoy. Konsyliarz Miasta Londynu także rezolwował się podobny Adress uczynić, który w kilku dniach ma Królowi podać.

Xiąże *d'York* wydał rozkaz, aby tyle żołnierzy, ile odłożyć można umieiących rolnicze roboty, dać wieśniakom do pomocy wymłócenia zboża, aby iak nayrychley można było sprowadzić na rynek podostatku żywności.

W *New-Jork* tak wielka panuie zaraza, iż co tydzień 150. Osob umiera. Do 10,000. Oſob opuściło to Miasto.

W dniu wczorayszym, który poświęcony był pamiątce odkrytego ſpisku prochowego, zgromadziło się korresponduiące towarzystwo Londyńskie w *Kron-Anker Taverne*. Lękano się nowych rozruchow, lecz to rozeszło się ſpokoynie.

Między liczbą 110,000. Maytkow, które ſą ustanowione, znayduie się 18,000. Morskich żołnierzy, a reszta ſami tylko Maytkowie. Dla każdego z nich na miesiąc uchwalono po cztery Funt Szterlingi.

Z Londynu d. 7. Listopada. Znowu Listy nadesłane z *Jamaiki* o insurrekcyi szerzącey się bardzo wiele niepomyślnych donoszą wiadomości. Rząd wprawdzie w Gazetach ſobie przychylnych namieniaiąc o tych rozruchach, usiłuie zmnieyszyć przez opis bardzo słaby tę niebeśpieczną burzę, wszakże pewne są z dobrey ręki wiadomości, iż Murzyni wielką iuż liczbę wycięli Anglików, i plantacye z gruntu prawie zniſzczyli. Gdy się wielu niewolnikow przyłączyło do Marronow (ludzie wolni po lasach w tamtych ſtronach błąkaiący się) ſpólne ich siły dosyć okazuią się być straszne. Czekaią tu niecierpliwie dalszych o tey insurrekcyi wiadomości, która do handlu bardzo wiele czyni przeszkody.

FRANCYA.

Z Paryża d. 9. Listopada.

ODMIANA W URZĘDACH.

Dyrektoryat wykonawczy mianował skarbowych intereſsow Ministrem obywatela Gaudin, dotychczas kommiſsarza skarbu narodowego. Głoszą wprawdzie, że nieprzyiął tego urzędu, lecz to nie pewna. Obywatel Trouvé, maiący dyrekcyą nad pismem Monitora, złożył urząd generalnego ſekretarza w dyrektoryacie wykonawczym, następcą iego mianuią obywatela Lagarde. Obywatel Pluville przeszły kommendant portu Marsylii, był z początku obrany Ministrem marynarki, ale gdy nieprzyiął tego urzędu, wyznaczył dyrektoryat iego następcą obywatela Truguet. Teraznieyszy Minister wewnętrzny Benezech, iest ſynem protestantskiego Ministra z Langwedocyi.

Installacya dyrektoryatu wykonawczego odbyła się znaywiększą paradą. Seſsye odprawuie w małym pałacu zwanym Luxemburg. Regiment dragonii podczas odbywaiącey się ceremonii składał gwardyą. Wspomniony dyrektoryat, ma ſwoie armaty, równie iako i Ciało prawodawcze.

Osoby dyrektoryatu wykonawczego niewspólnie pracuią, lecz się podzieliły intereſsami. Każda zatrudnia się w ſwym appartamencie z przeznaczonym do tego Ministrem.

Kładną tuteysze pisma za przyczynę, dla czego Sieyes urzędu w dyrektoryacie nieprzyiął, iż niecierpi Rewbela.

Liczne woyska od miesiąca tu stoiące wymaszerowały do pobliższych okolic Paryża. Wczora także oboz w Thuilleries został zwinięty, woyska iednak składadaiące ów oboz w Paryżu będą rozkwaterowane w ſzkole rycerskiey i innych budowlach. Oprócz mnogich dywizyi sto-

iących koło Paryża, ma być w tuteyszym mieście na zimę 4,000. woysk liniowych.

Rada 500. — Sesya dnia 6. Listopada.

Zządał od Rady wykonawczey dyrektoryat, aby na zaspokoienie ministeryalnych i innych publicznych wydatkow uchwalono 3,000. milionow.— Gdyż wszystkie części Administracyi (wyrażono, to było w pismie przez posłańca stanu przyniesionym) wielkiey mocy wyciągaią. Tym są więc potrzebnieysze te pieniądze, iż nowe maiące się wykonywać operacye woienne zatamowane byłyby. Doniesiono też Radzie, iż Ministrowie nie mieli ieszcze dosyć czasu, do uorganizowania różnych swych kancellaryi, aby uczynić dyrektoryat w stanie podania wcale dokładnego rachunku ciału prawodawczemu. Pismo od dyrektoryatu, miało adress następuiący: *Pozdrowienie i Respekt -- do Rady* 500.

Monnot przekładał, iż summa, którey dyrektoryat żąda, nie może być zmnieyszona, ponieważ przedtym wydatki miesięczne wynosiły 1,500. milionow. Dodał Defermont, że powszechnie tèraz wielkie są expensa, gdyśmy więc obrali dyrektoryat, powinniśmy też wspierać go całym naszym zaufaniem. Wreszcie po nieiakich sporach, żądanie dyrektoryatu 3,000. milionow uchwalone zostało, lecz zarazem przeznaczonono, aby tenże niezwłocznie o podziele tey summy, na różne Ministeryalne Departamenta nadesłał do Rady uwiadomienie.

Doniesiono, że 5. okrętow z Angielskiego konwoiu, który się składał z 300. okrętow przybiło się do brzegow Calais, i że ieszcze spodziewaią się więcey okrętow z tegoż konwoiu tamże przyprowadzić.

Rada Starszych — Sessya d. 6. Listopada.

Approbowane iest postanowienie Rady 500. aby wszystkie pensye, które były dawane przed

1szym Stycznia 1790. roku, teraz zlikwidowane zostały.

Rada 500. — *Sessya dnia* 7. *Listopada.*

Żądał Faulcout, aby niezwłócznie mianowana była kommissya do weyrzenia w żądanie Saladina, Roverego i innych deputowanych, przeciwko którym od 5go Października za wnioskiem Talliena, dekret aresztu został wydany.

Thiebaudeau, przeciwnik Talliena, opierał się mianowaniu takowey kommissyi. Do czego, rzekł on, ta kommissya iest potrzebną? ci deputowani, na których padł wybor współ-obywatelow, maią prawo pomiędzy nami zasiadać. Gdyby mię tak uciśniono, zwłaszcza nie maiąc prawa nademną, tedybym przyszedł do tey sali prosto bronić mey niewinności.

Tallien rzekł: „Mówią, że Konwencya nie „miała prawa użyć swey mocy, przeciwko de„putowanym, przeto, że do ciała prawodawcze„go obranemi zostali. Wszakże ia sądzę prze„ciwnie. Czyliż bowiem Konwencya wiedziała, „że ich obiorą? (szemrzeć zaczęto) Izaliż nie „Saldin i Rovere przyłożyli się do buntu 5. Pa„ździernika? Czyliż nie przez nich ten hanie„bny spisek został dopełniony? O oyczyzno! „o cnoto! o gorliwości szczerego patryotyzmu! „i cóż ia słyszę? ieszcze się teraz wstawiaią za „takich ludzi, nie pomniąc, że przez nich krew „rozlana patryotow. Gdyby ci oskarżeni pra„wdziwemi byli patryotami, tedyby sami pewnie „do aresztu poszli, (śmiech powstał) Izaliż „więc? rzecze daley, gdy kommissye woyskowe „nie ukarały dowódzcow spisku, żądacie tego, iż„by oni znowu mieysce zaięli w tey sali? chce„cież, aby Emigranci znowu przyięci byli, któ„rzy są prawem wygnani? (znowu szemrzeć za„częto.) Żądam, aby uczyniono indagacyą, czy-

„li nie deputowani, na których areszt zaszedł, „są aktualnemi ſprawcami rozlewu krwi 5. Pa„ździernika, niepowinni przynaymniey wprzódy „przyiść do ciała prawodawczego, póki nie bę„dzie postępowanie ich zupełnie roztrząśnione.

Panniers: Dziwuię się barzo, że się tu ludzie tacy znayduią, którzy w początku naszych czynności niezgodę pomiędzy nami chcą wzniecić. Pocóż to oświadczenie? że są pomiędzy nami Emigranci? Jeśliby iacy byli, czemuż ich nie mianuią? żądam, aby Tallien formalne podał oskarżenie przeciwko Saladynowi i one dowodami poparł.

Chiappe: Żądam, aby Saladin, Rovere, Aubry i l'Homond, którym ia ſchronienie dałem, uwolnieni zostali. Tallien iest tylko ieden, który ich oskarża.

Po wielu ſporach nakoniec Rada 500. dekretowała, że Saladin, Rovere, Aubry i l'Homond na wolność puszczeni być maią.

Marbois członek Rady starszych mocno się uskarżał, iż Tallien publicznie głosił, iakoby należał on do wiadomego Traktatu Pillnickiego, co się z prawdą cale niezgadza. Dekretowano, iż Tallien względem tey powieści ma być wysłuchany.

Wykonawczy Dyrektoryat doniosł nakoniec, w iaki sposób żądane 3000. milionow przeznaczył na podział pomiędzy ministrow, to iest: dla Ministra sprawiedliwości 50. milionow, dla Ministra wewnętrznych intereſsow 1000. millionow, między któremi 900. milionow liczy się przeznaczonych na żywność, dla Ministra Skarbu 200. milionow, dla Ministra woyny 1,100. milionow, dla Ministra marynarki 600. milion: a dla Ministra Zagranicznych Intereſsow 50. milionow.

Rada 500. approbowała uchwaloną takową Summę.

Saladyn, *Aubry*, którzy dnia poprzedzaiącego uwolnieni zostali, na tey sessyi przytomni byli.

Rada Starszych. — *Sessya dnia* 7. *List:*

Rezolucya Rady 500 uchwalaiąca Dyrektoryatowi wykonawczemu 3000. milionow, została odrzucona, ponieważ to żądanie uczynione iest nie podług prawnych formalności.

Dyrektoryat, mówiło wielu z Rady Starszych, nie ma prawa szafować skarbem, ale iedynie tylko Ciało Prawodawcze. Uniesiony bowiem ambicyą Dyrektoryat, mógłby za czasem skarb publiczny do siebie przeciągnąć. Powinien Dyrektoryat Summy regestrem podać, których każdy Minister potrzebuie, a wtedy mogłyby być te uchwalone.

Po takowey przestrodze, gdy potym Dyrektoryat doniosł Radzie 500. o potrzebnych dla każdego Ministra Summach, potwierdziła i Rada Starszych przeznaczenie 3000. milionow.

Z pośrzód 15. Kandydatow proponowanych od Rady 500. za Kommissarzow do Skarbu Narodowego, obrani zostali *Gombaud*, *Desrez*, *Declerc*, *Lemonnier*, i *Savalette*. Ostatni był dawniey Dozorcą Skarbu Królewskiego.

NIEMCY.

Długie różnych piór opisy o zwycięzkich tam i owdzie pomykaniach się woysk Austryackich, i zbyt rozciągłe, niezgodne, a często z sobą walczące doniesienia, ściągamy ile możności do krótkości i prawdy.

Piszą z *Düsseldorf* pod Datą dnia 7. Listop: iż Dywizya Generała *Lefevre* dnia 6.-t. m. posunęła się ku *Wüpper*. Dziś ma być wzmocniona onna Regimentami cięźkiey Kawaleryi. Generał *Marceau* odparł nieprzyiaciela z znaczną iego porażką nad *Mozellą*, a Generał *Jourdan* z Dywizyą swoią czyni przygotowania do nowych wcale operacyi woiennych. (*Dalszy ciąg w Dodatku.*)

DODA-

DODATEK Do Nru 95.
KORRESPONDENTA
WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.
We Wtorek d. 1. Grudnia R. 1795.

ANGLIA.

Z Londynu dnia 10. Listopada.

Czynności Parlamentu.

Gwałtowne porwanie się na Osobę Królewską, sprawiło, że nazwany *Conventions Bill* do Parlamentu wniesion. Lord *Grenville* czytał go ostatniego Piątku pierwszy raz w Izbie wyższey. Takowy krok, mówił on, iest teraz koniecznie potrzebny, gdyż Kray pismami buntowniczemi iest napełniony, a zgromadzenia ludu, które dotychczas pod zasłoną reformy Parlamentu ukrywały inne swe zamysły, teraz oczewiście na zniesienie Monarchii, Konstytucyi, i Rządu Królewskiego godzą. W rzeczonym Bilu postanowiono iest, co do tych czas było głowną zdradą, iż każdy winowayca, któryby godził na życie Króla, lub wzięcie go w niewolą, albo też był w zamyśle pomagać do woyny przeciwko niemu, tak zewnętrzney, iako i wewnętrzney, powinien być karany śmiercią. Dodano także, iż ktoby w Anglii za życia Królewskiego w złośliwy i obrażaiący sposob pismem, drukiem, lub mową nienawiści wzbudzał przeciwko Osobie Królewskiey lub iego Familii, albo przeciwko Rządowi, lub Konstytucyi Kraiowey, równie też każdy, ktoby się dopuścił cięzkich występków, ma być karany. W drugim iednak przypadku przewinienia transportowaniem na lat 7. karać przeznaczo-

no. Skarga albo na własno-ręczny ordynans Krôla, albo na rozkaz tayney Rady do Generała *Attorney* ma być zaniesiona. Wszakże Członki Parlamentu są wyiętemi, ktôrzy iak przedtym maią mieć wolność mówienia.

Lord *Lauderdale* okazał swe zadziwienie, iż Sekretarz Państwa śmie takową Proklamacyą, i takowy bill wnosić, ktôry niszczy wolność Poddanych, i zagraża Konstytucyi Angielskiey. Wyraził, iż ten bill wolności Angielskiey ostatni śmierterny cios zada, gdyż przezeń odięte zostaie Prawo ludowi naradzać się o swoim stanie i przekładać swe użalenia. Jeśli zaś takowy bill przeydzie, pytał się: iakaż będzie różnica między Anglią i Francyą pod systematem dawney Monarchii? Lord *Grenville* odpowiepział, że w przyszłym czasie na wszystkie żarzuty odpowie.

Gdy wczora nowy Lord Mayor z Londynu Pan *Curtis* uroczyście wyieżdżał na *Thamizę* do *Westminsterhall*, ktôry dla tego między ludem iest nie kochany, iż rozgłoszono, iakoby on Francuzom chleba i mąki dostarczał, tedy lękano się, aby Pospolstwo na niego i na iego poiazd nie napadło. Przedsięwzięte więc zostały wszelkie urządzenia naprzeciw rozruchowi. Pan *Pitt* iechał do Ratusza w Mieście pod eskortą 200. żołnierzy z nasadzonemi bagnetami.

Pan *Thelwall*, ktôry przez swoie dotychczas polityczne uwagi, pisma, i rozmowy bezwątpienia wiele przyłożył się do rozruchu, i wielką sobie uczynił Partyą, wszelkiego dokłada starania, iżby nim przeydzie *Conventions Bill*, naymocniey, iak on sądzi, gdy wolność Angielska w ostatnim kresie zostaie, mówiono za prawdą i swobodami.

Dawny Hiszpański Poseł przy Dworze naszym Marquis *del Campo* został tu ieszcze. Sądzą, iż w interessach pokoiu między Anglią i

Francyą imieniem Dworu swoiego iako Pośrzednik odiedzie. Tuteyszy Szwedzki Poseł Kawaler *Engestrom*, i Pan *Capellis* w podobnym zamiarze odiechali do Paryża. Wczora sprawuiący interessa Szwecyi miał konferencyą u Lorda *Grenville* z przyczyny otrzymanych Depeszow z Paryża.

Zrana w Piątek straszny był szturm, który wielkie szkody poczynił na morzu.

Francuzi w *Cayenne* 4.000. Nigrytow uzbroili, i maią wyprawę na wyspę *Tabago* uczynić.

Z Londynu dnia 13. Listopada.

CZYNNOŚCI PARLAMENTU.

Xiąże *Portland* złożył w Izbie wyższey suplikę od Miasta *Bath*, w którey mieszkańcy użalaią się nad przypadkiem zdarzonym w dniu otwarcia Parlamentu, i proszą, aby wszelkie przedsiewzięto urządzenia na zapobieżenie podobnym zdarzeniom w przyszłości. Podobneż Memoryały i od innych Miast nadchodzą. Mówią nawet, że publiczna uroczystość na podziękowanie za wybawienie Króla ma być obchodzona.

W czasie drugiego przeczytania bilu przeciwko głowney zdradzie, i buntowniczym zgromadzeniom, dla zabespieczenia Osoby Królewskiey i iego Rządu od wszelkich zamąchow, przełożył Lord *Grenville* wkrótkości dowody potrzeby takowego bilu. Pierwszy dowod, rzekł on, iest każdemu w świeżey pamięci porwanie się na Króla, drugi iest poprzednicze przykłady, gdy nawet za dobrych czasow, iako to: za Elżbiety i Karola II. do podobnychże prawideł uciekano się.

Xiąże *Bedford* protestował się uroczyście przeciwko duchowi i przeyściu tego bilu, ponieważ iest przeciwko nayszacownieyszym Prawom wolnie urodzonych Bretonow. Użalał się wprawdzie, iż tak wielce obrażono Króla, wszakże oświadczył, iż teraźnieysze Prawa dostateczne

są do zawściągnienia i ukarania winowayców. Nie trzeba więc, rzekł, cały Narod uciskać nowemi Prawami, i naruszać kardynalney ustawy Państwa.

Lord *Lauderdale* barzo żwawo mówił przeciwko Ministrom, którzy coraz się więcey poważaią przeciwko Narodowi czynić. Oświadczył iż naymnie o tym iest przeświadczony, żeby towarzystwo korresponduiące Londyńskie przyczyniało się do zamachu na Króla. Nie zaiste, mówił on, ale głód i drożyzna przymusza lud do użalania się przed Królem, a popieranie woyny teraźnieyszey nader szkodliwey, prowadzi go do rozpaczy. Nie zmienię bynaymniey tonu moiego przeciwko temu okrutnemu Billowi, doradzać zawsze będę, aby ów punkt względem słów i mów przeciw Królowi został wymazany. Gdyby zostawione bowiem te słowa były, tedyby one zakaz główney zdrady do tyla rozciągnęły, ile znienawidziany akt za *Richarda II*. Boże uchoway! zawołał, aby to, co teraz mówię, znaczyć miało iakie przepowiedzenie; lecz *Richard II*. we dwa lata po przeyściu tego Bilu został złożony.

Hrabia *Mansfield* usprawiedliwiał Bill, że się powiększa tym postępkiem nieuszanowanie wszystkich Rządów. Sama Izba Lordow, mówił, znosić musi szyderskie Satyry. Wszelkie nieszczęścia przypisywał zbyteczney wolności, z którą zasady Jakobińskie rozgłaszane w pismach zostaćby mogły. Życzyłbym raczey, zawołał w zapale, aby Anglia powietrzem, aniżeli Jakobińskiemi zasadami zarażona być miała.

Lord *Grenville* mówił przeciwko wyrazom Lorda *Lauderdale*. Gdy Par Państwa tak mówi, tedy może być on prawem pociągniony do odpowiedzi, gdyż to ściąga się do zabeśpieczenia życia Królewskiego. Dodał, że Londyńskie kor-

respondujące towarzystwo przyczyną iest rozruchow niebespiecznych dla całego Państwa.

Lord *Lauderdale* odpowiadaiąc na takie zarzuty, okazywał nayrnocniey, iż to towarzystwo daleko mniey iest szkodliwe, aniżeli owe assocyacye, które zowią Gabinetem.

Lord *Thurlow*. Gdyby tyrania na Tron miała być wywyższoną, tedy konieczym iest obowiązkiem iey sprzeciwić się. Jednakże takie przedsiewziąć należy srzodki, aby całą systemę niespokoynośći zniszczyć. Powinne więc być zakazane takowych zgromadzeń związki, któreby całemu kraiowi szkodliwemi zostać mogły. Co iednak przeszkadzać nie ma, aby poddany każdy utrzymał swoie prawo i wolność. Przeto może oświadczyć swoie nieszkodliwe opinie względem interessow Rządowych. Nakoniec gdy przyszło do wotowania, za Billem było głosow 80. a przeciwnych 8.

W Niższey też Izbie Pan *Pitt* wniosł Bill na powściągnienie buntowniczych zgromadzeń, który Bill acz nie iest iednakowy z Billem wyższey Izby, zmierza iednak do tegoż samego celu. Przyszło iuż do tego, mówił, iż uczyniony iest zamach na Króla w czasie dopełniania iego nayświętszych obowiązkow przy otwarciu Parlamentu, a tym samym nawet z godności Parlamentu szydzą, a zatym konieczną iest potrzebą, aby niesłychaney zuchwałości tamę położyć. To zaś nie może lepiey nastąpić, iedno gdy publiczne zgromadzenia ludu zniesione zostaną. Te zgromadzenia są dwoiakie, iedne barziey stosuiące się do utrzymania publicznych interessow, a drugie mnieysze. Co się tycze pierwszych, tedy daleki iestem, abym ścieśniał Prawa Bretonow, podług których publicznie nawet względem interessow kraiowych mowić, skargi przekładać, i o ulgę prosić można, wszakże gdy to prawo takdalece na złe iest użyte, że lękać się przycho-

dzi nawet o exystencyą Rządu i Parlamentu, zatym równie mówić należy za prawem Parlamentu, iako i za prawami Tronu. — Proponuię przeto, aby żadne takowe zgromadzenie dozwolone nie było, któreby wprzód niezameldowało się osobie Magistratowey i Sędziemu pokoiu. Drugi rodzay zgromadzeń zmierza do politycznych układów, pod których pretextem szerzą się często kroć podniety do buntu. Przeciwko tym niech będzie odnowione prawo, które Parlament uczynił przed 14. laty zakazuiąc takich zgromadzeń w niedzielę, gdzie więcey znayduie się osób nad pewną liczbę Familii i Domu.

Pan Fox po wielu ostrych wyrazach przeciwko wprowadzonemu bilowi, nakoniec rzekł: Zawsze surowość, przymus i ucisk ludu, był przyczyną Rewolucyi. Dowodzą tego ostre czasy Karola I. i listy de Cachet we Francyi, a potym zaszłe Rewolucye. Może być, wprawdzie lud gwałtownemi prawidłami do ślepego posłuszeństwa przymuszony, ale też go nic nie wstrzyma, skoro tylko może, wzniecić insurrekcyą. — Rostropna tylko wolność, ta zaręcza trwałą spokoyność. W każdym więc kroku sprzeciwiać się będę temu bilowi, i wzywam wszystkie członki Parlamentu, aby osobiście byli na sessyach przytomni.

Pan Stanley i inne osoby z strony oppozycyi oświadczyły, iż bil ów pociągnie za sobą zniszczenie Konstytucyi.

Pan Sheridan użył całey swey wymowy, przeciwko Ministrowi, którego o zamach na zgnębienie za czasem wolności Angielskiey, oskarżał, gdy przeciwko istotnemu prawu Anglika powstaie, które w 5tym artykule bilu praw (bil of Rights) iest zaręczone. Zachęcał więc mówcę, aby ów bil, gdy mu przyniesiony zostanie, nogami podeptał, a ieśli mimo to przyięty zostanie, i większością przeydzie głosów, te-

by przyrzekł Pan Sheridan, iż niechce dłużey być Reprezentantem niemego narodu.

Nakoniec po wielu sporach, okazało się wotow 214. przeciwko 43. iż bil ów będzie wniesiony, a następuiącego Wtorku za ośm dni, finalna tego interessu, nastąpi deliberacya.

FRANCYA.

Z Paryża dnia 10. Listopada.

Rada 500. — *Sessya dnia 9. Listopada.*

Stanoł w Radzie tey *Merlin de Thionville*, i okazał fałsz głoszony o złym stanie armiow naszych. „Niech Royaliści, rzekł, używaią fałszu, „Republikanin w naykrytycznieyszym zdarzeniu „nigdy od prawdy zboczyć niepowinien. To pra„wda, mówił daley, że armie *Sambry* i *Mozy* „cofnąć się musiały, strzegąc się, aby niezosta„ły odciętemi, lecz przy nas ieszcze są znaczne „kraie na prawym brzegu Renu. Tam się u„trzymamy na zimę. Dostateczne mamy bo„wiem w swey mocy śrzodki obrony, a dla po„zycyi armiow naszych niczego się lękać niemo„żemy. Zyczyćby należało, aby tak pomyślnie „wewnątrz szły interessa, iak waleczni Republi„kanie zewnątrz utrzymuią potęgę naszą.“

Processs *Lemaitra* wczora się zakończył. Wyrok śmierci padł na niego. Wielu współ-winowaycow na równą karę przeznaczono.

Deputacya Bespieczeństwa, która przedtym tak była straszną, iuż ustała. Nim urzędowanie swe dokonała, wprzód Zurnalistów, którzy 5go Października byli aresztowani, uwolniła.

NIEMCY.

Podług doniesień z *Akwizgranu* dnia 9. Listopada, Generałowie *Hatry*, *Harville*, i *Lefevre* dnia 7. lewym skrzydłem Armii *Sambre* i *Mozy* wynoszącym do 30,000. ludzi w trzech Kolumnach posunęli się ku rzece *Lahn* dla zayścia śpiesznym marszem w tył Cesarskim przy *Me-*

nie. Awangarda składa się z naywybornieyszego czoła Kawaleryi, która iuż wiele zdobyła niewolników.

Po wzięciu od Dywizy Generała *Würmsera* góry *Galgenberg*, i przyległych okolic przy *Manheimie*, zagrożone to Miasto bombardowaniem. Dnia 10. Listop: Generał *Würmser* zapowiedzieć kazał, aby się poddało. Gdy przeciwna zaszła odpowiedź, piękne budowy burzyć zaczęto. Bomby i Granaty noc prawie całą lataiąc po domach i ulicach, znaczne czyniły szkody. Ogień się nakoniec zaiął, i z kilku mieysc a mianowicie od Kościoła po-Jezuickiego duże łuny po obłokach czerwieniały.

Nazaiutrz znaczne posiłki z Austryi do woyska *Würmsera* nadciągnęły, i dalsze ieszcze spodziewane.

Generał *Clerfait* 11. dnia przeniosł główną swą kwaterę do *Phedersheim* o pół mili od *Wormacyi*.

Dnia 11. weszli Cesarscy do *Wormacyi*. Dzień wczorayszy był nayokropnieyszy. Bitwa trwała od 10. ranney aż do 6. z wieczora. Francuzi mocno się opierali maiąc do tego ieszcze wyborną pozycyą przy *Mölsheim*, aż ku *Pfeddersheim*. Wszakże cofnąć się przed ogniem Cesarskich musieli. Centrum armii Francuzkiey przy *Alzey* do zadziwienia tęgi odpor i naydłużey dawało. Gdy iednak lewe skrzydło Francuzow przełamane zostało, i Centrum przymuszone iest do reyterady. Tu w Wormacyi zdobyli Cesarscy 18. Armat.

Francuzcy Generałowie wczora w *Mülsheim* nałożyli na Municypalnych 1,000. Luidorow do zapłacenia za swe magazyny. Gdy nie zebrano pieniędzy, wzięto w zakład Prezydenta *Häfner*, *Maire Krähmer*, *Schultheiss Wolf*, i Municypalnego *Kreuzer*.

(*Reszta w drugim Dodatku.*)

DRUGI

Z Warszawy we Wtorek d. 1. Grudn: R. 1795.

Nie ma większey pociechy, iako będąc ukontentowania powszechnego świadkiem, być oraz publiczney wdzięczności odgłosem oddaiącym hołd winny prawdzie i sprawiedliwości. Co więc sami w swych listach wyrażaią Monarchowie, to pióra naszego echo będzie miało sobie za szczęście powtórzyć, a tym czasem uprzedzaiąc tey obietnicy uskutecznienie, wdzięcznych serc pamiątkę od tuteyszego Miasta Rządcy swemu oświadczoną publiczney udzielamy wiadomości!

Działo się na Ratuszu Głównym Miasta Warszawy dnia 17. Mca Listopada Roku Pańskiego 1795.

PUBLICZNA OBRADA.

Przytomność.

Szlachetni Andrzey Rafałowicz, i Jozef Łukaszewicz Prezydenci, Franciszek Makarowicz Wóyt, Andrzey Plath, Stanisław Mietelski, Franciszek Tykiel, Ignacy Andrychowicz, Antoni Muradowicz Radcy.

Szlachetni, Piotr Frantzen pierwszy Ławnik, Wincenty Borakowski., Tomasz Hangel, Adam Blum, Anzelm Węgrzynowicz, Woyciech Kuiawski, Stefan Makowiecki, Ignacy Maliszewski, Szymon Szeperecki, Kaietan Reszczyński, Ignacy Raczkowski, Franciszek Guzowski, Jan Barankiewicz, Antoni Ciećwierski Ławnicy.

Szlachetni. Fryderyk Schultz, Jozef Łukaszewicz, Fryderyk Babich, Piotr Szustowski, Grzegorz Letwo, Mikołay Dębowski, Jan Lutoszewski, Godfrid Lineburg, Zefirin Cybort, Jan Perschmann, Jan Bartmański, Woyciech Dankowski, Michał Szyszkowski, Jozef Sierakowski, Paweł Wolski,

Roch Rożański Gminni. Magistrat i Porządki Ławy i Gminnych Miasta Warszawy.

Na wniesienie Szlachetnych Prezydentow Miasta tego. Iż gdy odgłos publiczny niesie, że woysko Rossyiskie Miasto to ma w krotce opuścić a woysko Nayiaśnieyszego Króla Imci Pruskiego, ma nastąpić, ażeby wdzięczność iakową JW. Buxhewden Generałowi Woysk Rossyiskich w Warszawie kommenderuiącemu za Jego szczegulnieyszą, ktoren to Miasto zaszczycić raczył i zaszczyca protekcyą, okazać. Gdy we wszelkich okoliczności ach Miasto i obywatele łaskawe względy JW. Generała Buxhewden we wszelkich swych prożbach doznawali Przeto wniesienie z sprawiedliwym ukontentowaniem przyiąwszy za słuszną rzeczą iest, ażeby temu JW. Generałowi Buxhewden wdzięczność od Miasta i Obywateli iego okazać iednostaynie determinowały. Na dowod zaś wdzięczności i pamiątki iego słodkiego w Mieście tuteyszym rządu, ażeby Medal z napisem wyrazow wdzięczności z iedney strony w około Bustum JW. Generała—

FRIDERICUS a BUXHEVDEN RUSSORUM IMPERATRICIS SUPREMUS EXCUBIARUM PRÆFECTUS ADIUTOR CASTRENSIS PLURIUM ORDINUM EQUES.

Z drugiey zaś strony.— CUSTODI ADMINISTRATORI VARSAVIÆ NEC NON PROVINCIARUM QUAS PRÆSIDIA OBSIDENT RUSSICA REGNI POLONIÆ OPTIMO, GRATA VARSAVIA 1795. ustanowiły.

Zeby zaś to iak nayrychley uskutecznione bydź mogło Szlachetnych Prezydentow, ażeby o pozwolenie wybicia takowego w Mennicy Medalu, Administracyą dochodow publicznych upraszali, obligowały. Koszt zaś na to, że z kassy Miasta ma bydź łożonym oświadczyli &c. &c.

Podpisano *Andrzey Rafałowicz* **P. M. W.**

Piotr Frantzen **P. Ł. M. W.**

Z Protokułu obrad publicznych Miasta Warszawy wydano.

(L. S.) Dominik Borakowski Magistratu Miasta Warszawy Pisarz. mp.

Kancellarya Administracyi Skarbu Publicznego, z Zlecenia teyże uwiadomia Publiczność, a szczególniey Obywateli Ziemi Nurskiey, iż stosownie do rezolucyi JW. *Buxhewden* Gen: dnia 20. Mca Paźdź: zaszłey, W. Józef Staniszewski Kommissarz Porządkowy Ziemi Nurskiey na mocy Plenipotencyi od teyże Ziemi sobie daney, za dostawione na potrzeby woyska Rysyiskiego mąki czetwertni 909. czetwerykow dwa, krup czetwertni 76. czetwerykow 7. garcy 6. odebrał z Kassy Glney Skarbu Publicznego Summę Zł: Polskich 32,693. gro: 20. d. 9. Dan w Warszawie w Kancellaryi dnia 27. Mca Listop: R. 1795.

Kancellarya Administracyi Skarbu Publicznego z Zlecenia teyże uwiadomia Publiczność, a szczegulniey Obywateli Powiatu Kamienczykowskiego, iż stosownie do rezolucyi JW *Buxhewden* Gen: dnia 20. Mca Października zaszłey W. Aloizy Kozłowski Kommissarz Porządkowy Powiatu Kamienczykowskiego na mocy Plenipotencyi od tegoż Powiatu sobie daney za dostawione wrescie na potrzeby woyska Rossyiskiego przez tenże Powiat czetwertni 100. w Krupach odebrał z Kassy Glney Skarbu Publicznego Summę Zło: Pol: 5,066. gro: 20. Dan w Warszawie w Kancellaryi dnia 27. Mca Listop: R. 1795.

Kancellarya Administracyi Skarbu Publicznego z Zlecenia teyże uwiadomia Publiczność, a szczegulniey Obywateli Ziemi Drohickiey: iż stosownie do rezolucyi JW. *Buxhewden* Gen: dnia 20. Mca Paźdź: JW. Jan Nepomucen Swidziński na mocy Plenipotencyi od teyże Ziemi sobie daney, za dostawione na potrzeby woyska Rossyiskiego przez tę Ziemię mąki czetwertni 3549. siedm osmych, krup czetwertni 336. garcy 2. odebrał z kassy Glney Skarbu Publicznego Summę Zło. Pol. 120,438. gro. 26. i poł. Dan w Warszawie w Kancellaryi d. 28 Listop: R. 1795.

Z Torunia d. 14. Listopada. Xiężna, żona Karola Xcia Kurlandyi przybyła tu z Peterzburga z 2ma Synami i 2ma Córkami. N. Imperatorowa przyięła tę Panią z pełną łaskawości dystynkcyą. Xiąże Karol dotąd w Królewcu rezyduie.

Listy z Peterzburga donoszą, iż rządzący Senat publikował ukaz od N. Imperatorowey pod datą 23. Pazdziernika, podług którego na dopełnienie siły lądowey i morskiey, ieden z 500. ludzi branym będzie. Ten ukaz rozciąga się na Peterzburską Gubernią, oraz małey i białey Ros-

syi, iako też na Mińską, Wołyńską, Podolską, i Bracławską. Kupcy iak zwyczaynie 500. rubli za człowieka zapłacą.

ANGLIA.

Reszta czynności Parlamentu.

We Srzodę Izba wyższa znowu miała sessyą względem Bilu, Lord Thurlow mówił przeciwko transportacyi, ponieważ to iest przeciwko prawu na którym fundament Konstytucyi Angielskiey zależy.

Biskup Roehester mówił, iż lud z prawami kraiowemi nie ma nic do czynienia, prócz posłuszeń-szeństwa onym.

Lord Lauderdale mocno się obruszył. Gdybym to słyszał mówiącego Mufty iakiego, bynaymniey bym się nie dziwował, lecz zdumiewam się, gdy słyszę tak rezonuiącego Angielskiego Prałata, który przecie wiedzieć powinien, iż podług Angielskiey Konstytucyi lud pomaga stanowić prawa.

Xiąże Bedford oświadczył, iż iako Prezydent Kluba Whig sam wezwał zgromadzenie ludu na Poniedziałek następuiący do Westminsterhall

Pan Dundas oświadczył, iż Bill nie powinien przechodzić, gdy iest przeciwko chęci ludu całego.

Londyńskie korresponduiące Towarzystwo znowu było oskarżane, iakoby pochwala targnienie się na Króla, o czym bilet cyrkuluie po ręku.

Niektóre członki mówiły, iż sami Ministrowie takowy bilet kazali rozdrukować, aby ohydzić towarzystwo, któremu tak niegodziwe zamiary przypisuią.

Pan Anderson doniosł, iż na drodze do miasta w polu do 30,000. ludzi widział zgromadzonych, a sławny Demokrat Thelwall mowił do ludu z karety naiętey, ponieważ od Xcia Bedforda przyrzeczoney nieotrzymał. Pan Sheridan powie-

dział, iż tz rowną iest baśnią, iak że do Krola z wiatrowki strzelono.

Z Londynu d. 13. Listopa: Klub nazwany Wighs w przeszły wtorek zgromadził się licznie. Tam bill Pana Pitta w parlamencie proponowany, osądzony iest powszechnie za przeciwny wolności i Konstytucyi. Xiążęta de Bedford i de Norfolk, P. Fox Erskine i więcey niż 50 Członkow na nim byli przytomni.

Wczora znowu Towarzystwo Korresponduiące na otwartym polu miało swoię schadzkę. Wzniesiono pięć trybunow w rozmaitych mieyscach, gdzie niezbywało na mowcach. Rachowano do 50. tysięcy tego zgromadzenia albo Członkow, lub Spektatorow. Policya uczyniła rozporządzenie do utrzymania spokoyności, iakoż ta w niczym naruszona nie została. Towarzystwo ułożyło Adressa do Krola do wyższey, i do niższey izby. Znakiem zgadzania się było podniesienie do gory ręki z wywieszeniem białey chustki. Postanowiło to zgromadzenie aby Xięciu Bedford Lordowi Lauderdale, Panu Fox i innym Członkom Parlamentu ktorzy się okazali być przyiaciołmi Praw i wolności Ludu, iako też Klubowi Whig uroczystą wdzięczność okazać. Daley postanowiono oświadczenie że towarzystwo brzydzi się wszelkiemi tumultami i gwałtownościami, i że mocno nagania excesa popełnione w dniu 29. Paźdź: przeciwko Krolowi a szczegolney ogłasza swe nieukontentowanie z tego postępku przeciwko Monarsze popełnionego, a to z przyczyny złych rozrządzeń, za ktore Ministrowie wodpowiedzi być powinni.

BELGIUM.

Z Bruxelli d. 12. Listop: Mamy tu urzędową wiadomość, że General Jourdan posuwaiących się Austryakow ku Coblenz do cofnięcia się przymusił.

W nocy z 5go na 6ty był tu gwałtowny szturm, niezmierne szkody poczynił, wiele ludzi zostało

zabitych, a wielu ranionych. Poczynione przezeń szkody w lesie Soignes wynoszą do 120,000. złotych.

FRANCYA.

Wypis z listu z Isle Dieu pisanego pod datą 28. Października. Wszystkie nasze zniknęły nadzieie. Wyprawa teraznieysza na nic poszła. Dnia 23. nadesłano z Londynu ordynans, aby się wróciły nazad woyska. Kawalerya Choiseula, i Ułani, na wyspy Jersey i Guernesey popłyną.

Xiąże de Bourbon tylko co się okazał i zniknął. Xiąże Artezyi dokąd uda się ztąd nie wiadomo. Jedni mówią że do Jersey, drudzy, że do Szkocyi popłynie. Dyssenterya i gorączki dla niedostatku chleba i mięsa wielką uczyniły w Angielskim woysku klęskę. Naygorzey uczyniono, że ani Felczerow, ani żadnych lekarstw dla przypadku, na okręta nie wzięto.

Anglia zda się, iż po dwuch daremnych wyprawach nie uczyni do wylądowania dalszych krokow. Mamy teraz smutne doświadczenie, iż Vendée cale naszym zamiarom nie sprzyia.

HOLLANDYA.

Z Hagi dnia 14. Listop. Mimo pomyślne Generała *Moreau* doniesienia, że w naylepszym są granice tuteysze stanie od strony Niemiec, i mimo niepodobieństwo żeby miały od tamtey ściany iakiekolwiek woyska do prowincyi tuteyszych zmierzać, atoli wydany iest rozkaz do Reprezentanta Piotra *Paulus*, i do Generała *Krayenhoff*, aby iaknayrychley owe granice wstanie naymocnieyszey obrony starali się postawić.

NIEMCY.

Z Ratyzbony dnia 10. Listop: Wczora trzy Kollegia Rzeszy Niemieckiey przez pismo Feldmarszałka Clairfaita znowu naysilniey były proszone o czynne wsparcie Kassy woienney. Postanowiono więc, iżby pozostały kontyngens odtąd sposobem exekucyinym był wybierany.

W czasie oblężenia Fortecy Ehrenbreitstein expens na proch powiększył się do 100,000. Złotych. Takowym więc sposobem inne Fortece wcaleby niezmiernych Summ wyciągały. Utrzymywanie zaś przy Renie stoiącey armii Cesarskiey na miesiąc kosztuie 7 milionow Zło: gdy tym czasem wciągu całey woyny Rzeszy kontyngensa nigdy niewynosiły trzech Milionow Ryńskich.

Z Wiednia dnia 11. Listopa. Głoszą iż niektore Regimenta z Armii będącey teraz w Polszcze pociągną ku Renowi. Z Czech i Austryi ustawnie także idą tam rekruci.

Z Bonny d. 14. Listop: Kuryer nadbiegł wczora do Sztabu Generała Ernouf zdoniesieniem urzędowym, że Generał Marceau nad Cesarskiemi przy Hundsruk znaczne odniosł zwycięstwo. Podług iego raportu Adjutanta Generała Clairfaita i 8. Officerow z iego Sztabu, tudzież 400 Zołnierzy w niewolą zabrano.

Z Frakenthal dnia 15. Listopada. Wczora po żwawey bitwie, która bardzo wiele nam kosztowała ludzi, a osobliwie Regimentowi Beaulieu, utracił on bowiem 12. Officerów i 200 Gemeynow, zaieliśmy mieysca Oggersheim, Lambsheim, i Frisenheim, forpoczty posunęły się, aż o pół mile ku Rheinschanze.

Wtym momencie nadchodzi wiadomość, że woyska nasze są w Possessyi Rheinschanze, a forpoczty nasze stoią przy Rehbach.

Z Wesel dnia 18. Listop: W Kolonii oczekuią Francuzi części armii Pireneyskiey i codziennie spodziewać się trzeba bitwy między Generałem *Marceau* i Austryakami.

Z Frankfurtu d. 18. Listop. List z bliskiego mieysca od Dusseldorf donosi, że Austryacy to Miasto opanowali. Lecz gdy niema ieszcze rapportu autentycznego, czekamy potwierdzenia.

Woyska Cesarskie weszły do Spiry, a zatym Francuzi reyterowali się z Speyerbach do Queich.

Z Wesel d. 19. Listop: Z Düsseldorf pod datą 12. donoszą, że woyska Francuzkie gdy Dywizya Generała Lefevre posunęła się ku Mühlheim znacznie się tam zmnieyszyły. Jednakże ustawnie pracuią około ufortyfikowania Miasta i licznych zakładania Bateryow.

Generałowie Francuzcy przestrzegaią pilnie aby ich żołnierze nie czynili żadnych rabunkow. Z czego Generał Coland kommenderuiący 8mą Dywizyą Kommendant Düsseldorfu mocno iest chwalony. Lefevre niedawno 3. Zołnierzy kazał rozstrzelać, iż się dopuścili rabunku. Nayswieższe wiadomości donoszą, że Francuzi znowu cofneli się od Sieg.

Z Hollandyi masseruie od 6 do 7000. ludzi dla wzmocnienia armii Sambres i Mozy.

Z Frankfurtu d. 20. Listop: Podług urzędowych wiadomości nadesłanych od Clairfaita po zdobyciu przez Cesarskich Kaiserlautern został przymuszony Pichegru opuścić linie Rehbach i Speyerbach a cofnąć się do linii Queich.

P. S. W tym momencie nadeszła wiadomość że Manheim w czora zrana poddał się Austryakóm. Szczegóły nie są ieszcze wiadome.

DONIESIENIE.

Jakób Czaykowski maiący teraz lat około 41. wziąwszy ślub przed lat 16. w Kielczewicach w Woiewodztwie Lubelskim z Jozefą Rafalską z Miasta Końskieywoli w tymże Woiewodztwie sytuowanego, mieszkawszy z tąż Jozefą Zoną swoią przez lat pięć, porzucił ią iuż temu lat iedenaście, i żadney o sobie niedaie wiadomości. Wieść była, iż miał się udać do Kent w Gallicyi. Uprasza na miłość bliżnego pozostała bez sposobu do życia Jozefa Czaykowska wszystkich i każdego z osobna ktoby iaką kolwiek mógł mieć wiadomość o życiu lub śmierci rzeczonego Jakóba Czaykowskiego męża swego, aby raczył dać znać do Xiędza proboszcza Konkowolskiego pisząc na Lublin w Końskieywoli.